

**Okruhy a otázky na záverečné skúšky v magisterskom stupni zo študijného
odboru učiteľstvo a pedagogické vedy v študijnom programe
učiteľstvo dejepisu v kombinácii
v akademickom roku 2024/2025
(pre tých, ktorí píšú diplomovú prácu z dejepisu)**

VŠEOBECNÉ DEJINY

1. Neolitická revolúcia a neolit v Európe.
2. Doba železná v Európe a Germáni vo včasnej dobe historickej.
3. Najstaršie civilizácie, staroveké štáty a ríše na Blízkom východe a v Stredomorí.
4. Kultúra starovekého Grécka v kontexte vývinu gréckej civilizácie: vznik, vývin a miesto v kultúrnych dejinách ľudstva.
5. Hospodársky, spoločenský, politický a kultúrny vývin Rímskej ríše.
6. Sťahovanie národov, barbarské štáty a cesty vzniku stredovekej spoločnosti.
7. Raný a vrcholný stredovek. Porovnanie hospodárskeho, spoločenského, politického a kultúrneho vývinu.
8. Cirkev, kultúra, vzdelanosť a umenie v ranom a vrcholnom stredoveku.
9. Stredná Európa v ranom a vrcholnom stredoveku.
10. Východná Európa v stredoveku: Byzantská ríša, Kyjevska Rus, nomádske ríše, Zlatá Horda.
11. Hospodárstvo, spoločnosť, štát, kultúra a umenie v Európe v ranom novoveku.
12. Reformácia a rekatolizácia a ich vplyv na vývin ranonovovekej Európy.
13. Politický vývin Európy v ranom novoveku, veľké vojnové konflikty a ich dôsledky. Zápas o hegemoniu v Európe, konflikty v nemeckej ríši, tridsaťročná vojna, severná vojna, vojna o španielske dedičstvo, vojny o rakúske dedičstvo.
14. Habsburská monarchia, jej vznik, vývin a miesto v ranonovovekej a novovekej Európe.
15. Vznik a význam kolónií, ich správa, koloniálne mocnosti a ich vzájomné súperenie v ranom novoveku a novoveku.
16. Nizozemská, anglická a Veľká francúzska revolúcia ako najväčšie spoločenské konflikty raného novoveku. Príčiny, priebeh a význam.
17. Európa v prvej polovici 19. storočia a revolúcie rokov 1848 a 1849.
18. Priemyselná revolúcia. Predpoklady, priebeh a dôsledky.
19. Hlavné smery vývinu myslenia, kultúry a umenia v Európe v novoveku.

20. Medzinárodné vzťahy v druhej polovici 19. a na začiatku 20. storočia, sformovanie mocenských blokov a prvá svetová vojna.
21. Formovanie novej Európy a sveta po prvej svetovej vojne.
22. Hlavné tendencie politického a kultúrneho vývoja Európy v medzivojnovom období.
23. Druhá svetová vojna – príčiny, etapy priebehu, výsledky z pohľadu najnovšej historiografie.
24. Studená vojna a povojnová bipolárnosť svetového vývoja (Príčiny, etapy, hlavné medzníky vývoja, súčasná historiografia).
25. Rozpad bipolárneho sveta. Príčiny, priebeh rozpadu blokového systému a hlavné faktory rozpadu.

SLOVENSKÉ DEJINY

1. Periodizácia dejín Slovenska a historiografia k starším slovenským dejinám.
2. Najvýznamnejšie archeologické kultúry a náleziská na Slovensku.
3. Slovensko v neolite a dobe bronzovej.
4. Doba rímska a sťahovanie národov na území Slovenska.
5. Etnogenéza Slovanov, ich príchod do strednej Európy, počiatky nadkmeňovej organizácie a Samova ríša.
6. Veľká Morava, jej vznik a vývin, hospodárstvo, spoločnosť, kultúra a jej miesto v ranostredovekej Európe.
7. Príchod Maďarského kmeňového zväzu, vznik Uhorského kráľovstva a začleňovanie územia Slovenska do Uhorského kráľovstva.
8. Hospodárstvo, spoločnosť, cirkev, kultúra a umenie na Slovensku v ranom stredoveku.
9. Slovensko za vlády Anjouovcov. Konsolidácia, hospodársky rozvoj, vznik miest.
10. Šľachta a magnáti na Slovensku vo vrcholnom a neskorom stredoveku a ranom novoveku. Systém uhorskej stavovskej monarchie, najvyšší hodnostári krajiny a zemianske stolice.
11. Mestá, mestečká a ich obyvatelia v stredoveku a ranom novoveku.
12. Baníctvo a cechové remeslo na Slovensku v stredoveku a ranom novoveku.
13. Vývin a zmeny postavenia poddaných na Slovensku v stredoveku a ranom novoveku.
14. Reformácia a rekatolizácia na Slovensku a ich vplyv na vývin vzdelanosti, kultúry a formovanie slovenského národa.
15. Protihabsburské povstania v Uhorsku. Príčiny, priebeh a dôsledky.

16. Vláda Márie Terézie a Jozefa II. Reformy osvieteniského absolutizmu a ich vplyv na hospodárstvo, spoločnosť, vzdelanosť, kultúru a ďalšie stránky života na Slovensku v 18. storočí.
17. Začiatky moderného národného vývinu Slovákov do roku 1848 v kontexte ideí európskeho nacionalizmu 19. storočia (historicko-právny princíp a prirodzeno-právny princíp).
18. Slovenská otázka v národnom hnutí Slovákov v revolučných rokoch 1848 – 1848 (uhorský a rakúsky kontext riešenia). Rok 1848/49 v slovenskej historiografii.
19. Slovenská otázka a slovenská politika v druhej polovici 19. storočia. Neoabsolutizmus a Slováci v Uhorsku, memorandové a matičné obdobie, vznik a pôsobenie Slovenskej národnej strany, slovenské politické spektrum na prelome 19. a 20. storočia, odraz v kultúre a umení na Slovensku v 19. storočí.
20. Riešenie slovenskej otázky v rokoch prvej svetovej vojny na Slovensku a vznik Československa.
21. Slovenská otázka v Československu v 20. storočí (štátoprávne usporiadanie v jednotlivých obdobiach 20. storočia, autonomistické hnutie, otázka vzťahov/federalizácie po r. 1945, postoj politických strán a ich reprezentantov k vzťahom Čechov a Slovákov, plusy a mínusy existencie Československa...).
22. Historické súvislosti osmičkových medzníkov v dejinách Slovenska v 20. storočí (1918, 1938, 1948, 1968, príp. 1988).
23. Dejiny Slovenska v 20. storočí ako historiografický problém (stav výskumu, najvýznamnejší historici, diela, pracoviská, metódy výskumu..).
24. Populačný vývoj Slovenska v 20. storočí v kontexte historického vývoja (vývoj počtu obyvateľstva, jeho národnostná, konfesijná, sociálna štruktúra a faktory, ktoré podmieňovali jej zmeny – politické, legislatívne, hospodárske...).
25. Kontroverzné otázky a problémy dejín Slovenska v 20. storočí. Hodnotenie prínosu 1. ČSR, slovenský štát, SNP, hodnotenie komunistickej totality, názory na vybrané osobnosti.